

Masarykova univerzita

Fakulta

Obor řízení

Uchazeč

Pracoviště uchazeče

Habilitační práce

Složení komise

Předseda

Členové

Filozofická fakulta

Etnologie

PhDr. Karel Altman, CSc.

Etnologický ústav Akademie věd ČR

Dědictví českého trampingu

prof. PhDr. Alena Křížová, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

prof. PhDr. Marta Botiková, CSc.

Univerzita Komenského v Bratislavě

Dr hab. Anna Droždž, prof. UŠ

Slezská univerzita v Katovicích

Ao.Univ.-Prof. Dr. Gero Fischer

Univerzita Vídeň

prof. PhDr. Pavel Kladiwa, Ph.D.

Ostravská univerzita

Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Karel Altman (1960) ukončil studium historie a češtiny na brněnské univerzitě J. E. Purkyně (dnes Masarykova univerzita) v roce 1984. O dva roky později složil rigorózní zkoušku z historie a v roce 1996 se stal kandidátem věd v oboru etnologie na základě úspěšného obhájení práce Způsoby sdružování českých obyvatel Brna. Od roku 1984 až dosud je zaměstnán v Etnologickém ústavu Akademie věd ČR, v. v. i. Vzhledem ke svému historickému školení se také v oboru etnologie specializoval na historiografii, urbánní etnologii, tematiku komunikace, socializace a každodennosti.

Klíčovou roli pro směřování Karla Altmana sehrála účast na kolektivním průlomovém a inovativním projektu Město pod Špilberkem (1993) pod vedením Oldřicha Sirovátky. Tímto bylo předurčeno další vědecké zaměření Karla Altmana na urbánní problematiku, které se promítlo do jeho publikační činnosti, účasti na konferencích a v přednáškové činnosti. Zaměření na tematiku města obsáhlo život a kulturu etnických minorit, zvláště v Brně týkající se německého obyvatelstva, spolkových aktivit provozovaných často v restauračních zařízeních a v kavárnách. Tato témata vyústila v několik monografií (Krčménné Brno, 1993; Zlatá doba štamgastů pražských hospod, 2003; Zmizelý svět brněnských kaváren, 2008; Brno: zájezdní hostince a hotely, 2012; Praha u piva, 2015), v nichž shromáždil velké množství archivního materiálu vypovídajícího nejen o městské každodennosti, ale také o politických vztazích a o osobnostech politického i kulturního života.

Historiografická témata publikovaná v dílčích studiích jsou výsledkem dlouholeté archivní badatelské práce v českých institucích i s exkurzy do slovenských, polských a rakouských pramenů.

Stěžejní badatelská témata rozvíjel v kontextu blízkých kultur sousedních zemí (Polsko, Rakousko) a v komparaci s dalšími slovanskými zeměmi (Slovensko, Bulharsko). Zahraniční stáže absolvoval kromě Bratislavy na univerzitách ve Wroclavi a v Sofii. V rámci téměř čtyř desítek konferencí u nás a na Slovensku se zúčastnil konferencí v Balatonboglaru a Lodži (1996), v Lublani (1998, 2012), Poznani (2012 a 2014) a Těšíně (2012).

Kromě členství v profesních organizacích jako je Česká národopisná společnost, je také od roku 2015 členem hodnotícího panelu v Grantové agentuře ČR.

Za publikaci Dědictví českého trampingu získal v roce 2024 dvě ceny, a to mezinárodní cenu Egona Ervína Kische a cenu České národopisné společnosti.

Karel Altman byl členem poradního sboru společně s historiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity při přípravě nominace Pivní kultury na seznam nemateriálních statků České republiky, což je podmínkou pro možnost ucházet se o zařazení na seznam nemateriálního dědictví UNESCO. Tento podíl byl oceněn výroční cenou sládky F. O. Poupěte za mimořádný přínos pivovarství, sladařství a návazným odvětvím v České republice, který mu udělil Český svaz pivovarů a sladoven jako členu poradního sboru nominace Pivní kultury v České republice na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR.

Závěr: Vědecká / umělecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Etnologie.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Karel Altman přednáší na půdě Ústavu evropské etnologie kontinuálně od roku 1996, a to v bakalářském i magisterském programu. V souvislosti s jeho badatelským zaměřením obohatil program přednášek o tematiku urbánní etnologie, speciálně o problematiku spolkové činnosti ve městech, která byla vázána na hostinská zařízení. Druhým okruhem témat byla historiografie oboru přednášená na základě dlouholetého archivního výzkumu (cyklus Z dějin moravského národopisu). V posledních letech se zaměřoval na témata trampingu a povinné vojenské služby.

Zásadním způsobem přispěl k vybavení Ústavu evropské etnologie vydanými studijními materiály, a to třemi příručkami Úvod do studia dějin národopisu na Moravě (2013), Periodický tisk jako zdroj etnologického poznání (2014) a bibliografií Podíl národopisu na rozvoji české národní společnosti na Moravě do roku 1918 (2005).

V návaznosti na témata svých přednášek vedl bakalářské a magisterské práce, případně je oponoval. Vedl též doktorské studium Jana Semráda, které bylo úspěšně ukončeno v roce 2019 obhájením disertační práce Lesná: život na panelovém sídlišti ve 20. a 21. století.

Od devadesátých let se podílel na kolektivních terénních výzkumech studentů etnologie, převážně v oblasti jižního Valašska, účastnil se také pravidelně odborných exkurzí pořádaných pro studenty etnologie (a v posledních letech i muzeologie) v České republice i v zahraničí.

Karel Altman je členem oborové rady etnologie a členem zkušebních komisí při doktorských a rigorózních zkouškách.

Kromě působení stálého externího pedagoga na Filozofické fakultě MU vykazuje habilitant více než dvě desítky vyžádaných veřejných přednášek a vystoupení v médiích přispívajících k popularizaci vědy.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Etnologie.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

PhDr. Karel Altman, CSc., předložil habilitační spis v podobě vydané monografie Dědictví českého trampingu: Vybrané kapitoly z historie a každodennosti svérázného fenoménu (Praha: Academia, 2024). Práci hodnotili tři významní badatelé z oboru historie, antropologie a etnologie. Prof. PhDr. Václav Matoušek, CSc. z Katedry historických věd Fakulty humanitních studií UK v Praze hodnotil habilitační práci těmito slovy: „Celkově hodnotím habilitační spis Karla Altmana jako důkladnou etnologickou, resp. antropologickou sondu do jednoho pozoruhodného kulturně společného fenoménu.... Originálním přínosem k dosavadnímu odbornému bádání o trampingu je Altmanův důraz na moravskou trampskou scénu.“ Doc. Mgr. Martin Pelc, Ph.D. z Ústavu historických věd Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě konstatuje, že práce „je velmi erudovaným, kultivovaně napsaným shrnutím autorova několika desetiletí trvajícího zájmu o tento specifický český fenomén ... Jde o pionýrskou práci o kultuře a každodennosti trampingu.“ Třetím oponentem byl prof. dr. hab. Waldemar Kuligowski z Ústavu antropologie a etnologie Fakulty antropologie a kulturních studií Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani, který shrnul: „Monografie Karla Atmana je originálním dílem, založeným na pestrém souboru pramenných materiálů a jeho vlastním terénním výzkumu, Výsledkem je monumentální a velmi detailní zobrazení specifické sociální skupiny, prezentované jak z diachronní, tak z multilokální perspektivy.“ (přeloženo z anglického originálu).

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Etnologie.

Výsledek tajného hlasování komise

Hlasování se uskutečnilo: elektronicky

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké / umělecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh **jmenovat uchazeče docentem** v oboru Etnologie.

V Brně dne 09.10.2025

prof. PhDr. Alena Křížová, Ph.D.

.....